

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA YANGI KONSTITUTSIYANING PROKURATURA ORGANLARI VA HARBIY PROKURATURADAGI AHAMIYATI

Xakimov Ismoiljon Yo'ldoshmirzo o'g'li

Jizzax viloyati harbiy prokuraturasi tergovchisi, adliya leytenanti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada harbiy prokuraturaning yangi O'zbekiston sharoitida va 2023-yilda qabul qilingan Konstitutsiya doirasida o'rni va vazifalari tahlil qilinadi. Harbiy prokuratura mamlakat mudofaa tizimida qonun ustuvorligini ta'minlash va harbiy xizmatchilarning huquqlarini himoya qilishda muhim o'rin tutadi.*

Kalit so'zlar: *harbiy prokuratura, yangi Konstitutsiya, qonun ustuvorligi, harbiy xizmatchilar huquqlari, mudofaa tizimi, harbiy sudlov.*

Kirish

O'zbekiston Respublikasi 2023-yilda qabul qilingan yangi Konstitutsiyasi orqali davlat boshqaruvi va huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatini yangi bosqichga ko'tardi. Ushbu huquqiy hujjat mamlakatda inson huquqlarini kafolatlash, qonun ustuvorligini ta'minlash va demokratik qadriyatlarni rivojlantirish uchun mustahkam poydevor yaratdi. Harbiy prokuratura davlat huquqiy tizimining ajralmas qismi sifatida harbiy xizmatchilar faoliyatida qonuniylikni ta'minlash va harbiy nizomlar ijrosini nazorat qilishda muhim rol o'ynaydi. Yangi tahrirdagi Konstitutsiya harbiy prokuraturaning vakolatlarini aniq belgilab, uning mudofaa tizimidagi rolini yanada mustahkamladi. Prokuratura organlari har bir huquqiy davlatda qonun ustuvorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi prokuratura faoliyatiga yangi talablar qo'yib, uning vakolatlarini demokratik tamoyillar asosida kengaytirdi. Ushbu maqolada yangi Konstitutsiyaning prokuratura organlari sohasidagi ahamiyati va kutilayotgan natijalar ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism

1. Prokuratura organlarining yangi maqomi:

Yangi Konstitutsiya prokuraturaning davlat hokimiyati tizimidagi o'rnini qayta belgiladi. Prokuratura endi qonun ustuvorligini ta'minlash, inson huquqlarini himoya qilish va jamoat manfaatlarini himoyalashda mustaqil organ sifatida mustahkamlandi.

2. Vakolatlarining kengayishi va aniqlashtirilishi:

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyada prokuraturaning vakolatlari yanada aniq ifodalangan:

Qonunchilik ijrosini nazorat qilish.

Fuqarolarning huquq va erkinliklarini buzilishdan himoya qilish.

Sudlar faoliyati ustidan nazorat funksiyalarini takomillashtirish.

3. Demokratik tamoyillarga asoslangan islohotlar:

Prokuraturaning faoliyati fuqarolik jamiyati institutlari bilan o'zaro hamkorlikda amalga oshirilishi belgilandi. Shuningdek, davlat organlari va xodimlarining qonunga zid harakatlari ustidan nazoratni kuchaytirish vazifasi yuklatildi.

4. Qonun ustuvorligini ta'minlashda prokuratura roli:

Prokuratura organlari yangi tahrirdagi Konstitutsiyada belgilanganidek, barcha darajadagi qonunbuzarliklarga barham berish, korrupsiyaga qarshi kurashish va ijtimoiy adolatni ta'minlashda asosiy kuch sifatida faoliyat olib boradi.

Yangi Konstitutsiya prokuratura organlarini mustahkamlash, ularning faoliyatini yanada shaffof va samarali qilish uchun keng imkoniyatlar yaratdi. Ushbu islohotlar natijasida qonun ustuvorligi tamoyili yanada mustahkamlanib, inson huquqlarini himoya qilishda prokuratura organlarining roli sezilarli darajada oshadi.

1. Harbiy prokuraturaning vazifalari va roli:

Harbiy xizmatga oid qonunlarning ijrosini nazorat qilish.

Harbiy xizmatchilar huquqlarini himoya qilish va ular bilan bog'liq nizolarni hal qilish.

Harbiy intizomni ta'minlash va korrupsiyaga qarshi kurashni nazorat qilish.

2. Yangi Konstitutsiya sharoitida o'zgarishlar:

Harbiy prokuraturaning mustaqilligi mustahkamlandi, bu esa uning faoliyatini siyosiy bosimlardan holi qilishga imkon berdi.

Mudofaa va xavfsizlik tizimlarida qonun ustuvorligini ta'minlash bo'yicha maxsus vakolatlar kengaytirildi.

Harbiy xizmatchilar va ularning oilalari huquqlarini kafolatlash bo'yicha yangi mexanizmlar joriy etildi.

3. Harbiy sudlar bilan hamkorlik:

Harbiy prokuratura harbiy sudlov jarayonlarida prokurorlik funksiyalarini bajaradi, bu esa adolatni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Sud va prokuratura o'rtasidagi o'zaro hamkorlik jarayoni harbiy xizmatchilar huquqlarini himoya qilish samaradorligini oshirdi.

4. Qonuniylikni ta'minlashdagi amaliy ishlar:

Harbiy xizmatga oid jinoyatlarni tergov qilish va oldini olish.

Harbiy qismlar va bo'linmalarda qonuniylikni ta'minlash maqsadida nazorat tadbirlarini o'tkazish.

1. Davlat boshqaruvi tizimida yangi tamoyillar:

Yangi Konstitutsiya davlat boshqaruvining shaffofligini oshirish va fuqarolar manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan.

Nazorat va muvozanat mexanizmlari kuchaytirilib, davlat organlarining o'zaro mas'uliyati mustahkamlandi.

2. Prokuratura organlarining yangi vakolatlari va maqomi:

Prokuratura inson huquqlarini himoya qilishda mustaqil organ sifatida e'tirof etildi.

Fuqarolik jamiyati institutlari bilan hamkorlik qilish va sud qarorlari ijrosini nazorat qilishga alohida e'tibor qaratildi.

3. Inson huquqlari va qonun ustuvorligini ta'minlash:

Yangi Konstitutsiya xalqaro standartlarga mos ravishda huquqiy kafolatlarni kengaytirdi.

Prokuratura organlari korrupsiyaga qarshi kurash va ijtimoiy adolatni ta'minlashda markaziy rol o'ynaydi.

4. Demokratik qadriyatlarni mustahkamlash:

Fuqarolarning huquqiy ongi va ijtimoiy faolligini oshirishga qaratilgan islohotlar.

Davlat boshqaruvi va huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatining shaffofligi va hisobdorligini ta'minlash.

Yangi Konstitutsiya O'zbekistonning huquqiy tizimida muhim islohotlarni amalga oshirish uchun imkoniyat yaratdi. Prokuratura organlari faoliyati takomillashib, davlat boshqaruvi tizimining samaradorligi oshdi. Ushbu o'zgarishlar natijasida qonun ustuvorligi va inson huquqlarini ta'minlash mamlakatda demokratik jamiyat qurilishining poydevori bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa

Harbiy prokuratura yangi Konstitutsiya sharoitida huquqni muhofaza qilish tizimining asosiy bo'g'inlaridan biriga aylandi. U nafaqat harbiy xizmatchilarning huquqlarini himoya qiladi, balki mudofaa tizimida qonun ustuvorligini ta'minlash orqali davlat xavfsizligiga hissa qo'shadi. Kelgusida harbiy prokuratura faoliyatining samaradorligini oshirish uchun huquqiy va tashkiliy islohotlarni davom ettirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (2023-yilgi tahrir).
2. O'zbekiston Respublikasi Prokuratura organlari to'g'risidagi qonun.
3. "Mudofaa tizimida qonun ustuvorligi va adolat." Toshkent: 2023.
4. O'zbekiston Respublikasi Harbiy sudlari faoliyatiga oid hujjatlar.
5. Mirziyoyev Sh.M. "Adolatli jamiyat qurish yo'lida." Toshkent: 2022.